

ЛОКТЄВА-МАКЛАШОВА Н. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри галузевих юридичних дисциплін
Черкаського факультету,
кандидат юридичних наук, доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ ЗА БАСЕЙНОВИМ ПРИНЦИПОМ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ІНТЕГРОВАНІХ ПІДХОДІВ

Басейновий принцип управління в усьому світі визнаний одним із ефективних засобів вирішення глобальних екологічних проблем водокористування, охорони вод і відтворення водних ресурсів. Визначення його поняття офіційно закріплено у Водному кодексі України [1]. В Україні важливим кроком, що закладає правову основу сприяння досягненню цілей і завдань охорони та відновлення водних екосистем, забезпеченню раціонального використання водних ресурсів є прийняття закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України про впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом» [2]. Даним Законом передбачено запровадження гідрографічного і водогосподарського районування території України із визначенням 9 районів басейнів річок, зокрема, район басейну річки Дніпро; район басейну річки Дністер; район басейну річки Дунай; район басейну річки Південний Буг; район басейну річки Дон; район басейну річки Вісла; район басейну річок Криму; район басейну річок Причорномор'я; район басейну річок Приазов'я.

Дані заходи потребують створення як нормативно-правового підґрунтя так і впровадження якісно нових механізмів державного управління. Обов'язковими для державного управління водними ресурсами, за досвідом закордонних країн, поруч із Конституцією та спеціальними законами, мають бути такі документи як: Водна концепція України, Водна стратегія України, Концепція державного управління водними ресурсами і Стратегія державного управління водними ресурсами, Державні програми розвитку (за напрямками діяльності і рівнями управління) [3, с. 173]. Поки що відсутні такі важливі, державного значення нормативно-правові акти, як Водна концепція та Водна стратегія України, Концепція і Стратегія державного управління водними ресурсами, які були б розроблені і затверджені на урядовому рівні. Приклади таких державних документів є в інших країнах, зокрема і пострадянських (Російська Федерація, Білорусь, Казахстан, Молдова). Щодо Водної стратегії, то в Україні підготовлено і видано в 2015 році документ «Водна стратегія України на період до 2025 року (наукові

основи)», але й досі це тільки наукове видання [4]. Вказаний Водна стратегія наводить основні водні проблеми України, які на думку її розробників, провідних вчених НААН: М.І. Ромашенко, Ч.М. Гадзало, М.А. Хвесик, О.І. Бондар, С.А. Балюк та ін., значною мірою зумовлені також вадами в суспільних відносинах, зокрема недосконалістю існуючої системи державного управління, відсутністю чіткого розмежування водоохоронних та водогосподарських функцій. Суттєвими причинами також є відсутність ефективних економічних механізмів стимулювання раціонального водокористування; недостатнє розуміння суспільством водних проблем, недостатньою інформованістю та низьким рівнем екологічної культури населення; повільною імплементацією позитивного зарубіжного досвіду у сфері використання та охорони вод [4, с. 4].

Басейновий принцип управління водними ресурсами має бути нерозривно пов'язаним із таким методологічним принципом як принцип інтегрованого управління. Принципи інтегрованого управління водними ресурсами були сформульовані на Міжнародній конференції по воді і довкіллю в Дубліні в 1992 році. Вони передбачають так званий організаційний підхід, який включає управління не тільки природними системами, а й стимулює необхідність координації між різними видами людської діяльності, тобто скоординованого прийняття рішень на двох рівнях — від національних міністерств до органів місцевої влади та на рівні інститутів, створених на основі місцевих громад.

Аналіз більшості діючих законодавчих актів доводить, що в них відсутні основні поняття щодо державного управління, мети державного управління, механізму державного управління, державної водної політики, які б розкривали зміст державного управління водними ресурсами.

Останні зміни до Водного кодексу України дали законодавче визначення, що район річкового басейну — це головна одиниця управління у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, що складається з річкового басейну (сусідніх річкових басейнів) та пов'язаних з ними прибережних і підземних вод. А сам же річковий басейн (водозбір) визначається як частина земної поверхні і товщі ґрунтів, стік води з якої послідовно через пов'язані водойми і водотоки здійснюється в море, лиман або озеро. Тепер для подальшого вдалого впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом необхідно в найближчий час прийняти на рівні Постанови Кабінету Міністрів України Порядок розроблення планів управління річковими басейнами, а також на законодавчому рівні затвердити межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок.

Таким чином, інтегроване управління водними ресурсами за басейновим принципом може вважатися завершеним, коли будуть запроваджені всі елементи та принципи цієї системи державного управління як на законодавчому рівні.

Список використаної літератури:

1. Водний кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 6 червня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995 – № 24. – Ст. 189.
2. Про внесення змін до законодавчих актів України про впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом: Закон України 4.10.2016 № 1641-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 46. – Ст. 780.
3. Вострікова Н.В. Удосконалення організаційного механізму державного управління водними ресурсами в Україні: дис. ... канд. держ. упр.: 25.00.02. – Рівне 2016. – 293 с.
4. Водна стратегія України на період до 2025 року (наукові основи). – К.: ЦП «Компринт», 2015. – 46 с.

ТКАЛЯ О. В.

Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права та інших кримінально-правових
дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Практичною складовою адміністративно-правового примусу є сукупність його заходів, які співвідносяться з примусом як частка та ціле. Це обумовлено порядком здійснення, оскільки застосовуються в односторонньому порядку лише у передбачених правовими нормами випадках, спеціально уповноваженими на то суб'єктами. Заходи адміністративного примусу слід розуміти, як систему державно-владних прийомів та способів здійснення адміністративно-правового впливу. Вони мають на меті запобігання, виявлення та припинення протиправної поведінки, відвернення можливих шкідливих наслідків, відновлення правового становища та в разі необхідності притягнення винних до відповідальності.

Системне уявлення про адміністративно-правові заходи допомагає глибше зрозуміти їх правоохоронну сутність, потребує спеціальної систематизації та стабільного закріплення у законодавстві. В Україні нормативно-правовий акт, який би визначав дефініцію адміністративно-правового примусу та закріплював систему його заходів відсутній. Але адміністративно-правові заходи досить часто розглядаються вітчизняними та зарубіжними науковцями, такими як Д. Бахрах, О. Бандурка, Ю. Битяк, І.П. Голосніченко, В. Зуй, Л. Коваль, А. Комзюк, С.В. Ківалов, В.К. Колпаков, В.К. Шкарупа, тощо.